

Till

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för inkomstskatt och socialavgifter

YTTRANDE

Ert dnr: Fi2021/04054

Datum
2022-01-17

Vår referens
Viktor Anesäter

Tillfälligt slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete (Fi 2021/04054)

Inledande anmärkningar

Systemet för korttidsarbete har i mycket stor utsträckning bidragit till att motverka utslagningen av långsiktigt livskraftiga verksamheter och jobb under den pågående krisen orsakad av Coronapandemin.

Det är även av stor betydelse för svensk konkurrenskraft och för jobben i Sverige på längre sikt att det finns ett väl fungerande system för korttidsarbete som ger verksamheter i Sverige likvärdiga förutsättningar som i viktiga konkurrentländer. Det gäller vid allvarliga kriser, oavsett om de drabbar enskilda företag eller större delar av ekonomin. Under en kris finns dessutom en påtaglig risk att företag med verksamhet i flera länder skär ned i större utsträckning vid sina anläggningar just i Sverige om det svenska systemet inte bedöms ge likvärdiga förutsättningar att sänka kostnaden och behålla arbetstagarna och deras kompetens i företaget. Regelverket för korttidsarbete är därtill även en viktig faktor under normalkonjunktur när företag väljer i vilket land de ska investera i. Är det svenska systemet inte konkurrenskraftigt i jämförelse med systemen i viktiga konkurrentländer medför det en risk att investeringar och jobbtillfällen förläggs till andra länder, med varaktiga negativa konsekvenser för svensk ekonomi och arbetsmarknad som följd.

Unionen har tillsammans med andra parter inom industrin under en längre tid varit delaktiga i utformningen av regelverket kring korttidsarbete. Olika delar av systemet är avvägda mot varandra och det är för Unionen av stor betydelse att systemets långsiktiga funktionssätt värnas både under och efter nuvarande kris. Det är viktigt inte minst för att systemet ska få långsiktigt positiva effekter för svensk konkurrenskraft och för att systemet ska användas som alternativ till uppsägningar vid tillfälliga men allvarliga ekonomiska kriser. Vi vill därför lyfta vikten av att synpunkter även fortsättningsvis inhämtas från Unionen och andra relevanta parter innan förändringar av systemet görs.

Unionen anser vidare att systemet för korttidsarbete behöver vara robust och förutsebart för såväl företag som parter. Det innebär att det bör iakttas försiktighet och att lagstiftaren så långt möjligt bör undvika hastiga förändringar som avviker från de grundläggande principerna för korttidsarbete.

Yttrande över förslaget i promemorian

Regeringens förslag innebär den karenstid som följer efter nyttjande av korttidsarbete med statligt stöd tillfälligt slopas. Idag gäller en karenstid om 24 kalendermånader efter att en stödperiod löpt innan samma arbetsgivare kan ansöka och erhålla stöd vid korttidsarbete på nytt. De föreslagna lagändringarna innebär att arbetsgivare som erhållit stöd vid korttidsarbete under perioden fr.o.m. mars 2020 t.o.m. september 2021 inte längre omfattas av karens.

Unionen tillstyrker förslagen och önskar tillägga följande.

Allmänt

Som regeringen återger i promemorian följer det av lagen (2013:948) att en karenstid gäller efter att en stödperiod upphört. För att de företag som nu upplever en ekonomisk kris till följd av nya restriktioner eller andra pandemirelaterade följdkonsekvenser ska kunna nyttja korttidsarbete fordras lagändringar av det slag regeringen nu föreslår. Det kan exempelvis antas att restriktionerna har omedelbar negativ påverkan på främst besöks-, restaurang- och kulturnäringen. Såvitt Unionen kan bedöma har ett stort antal arbetsgivare inom dessa sektorer på arbetsmarknaden använt sig av korttidsarbete under perioden fr.o.m. mars 2020 t.o.m. september 2021 vilket innebär att karens gäller för bl.a. dessa arbetsgivare enligt den hittillsvarande lagen.

Som nämnts ovan har Unionen, tillsammans med andra parter inom industrin, varit delaktiga i utformningen av det system för korttidsarbete som gäller idag. Huvudfokus har varit, och bör framgent också vara, att korttidsarbete främst ska kunna användas inom den internationellt konkurrensutsatta sektorn syftandes till bl.a. att motverka att tillfälliga konjunkturfällor får till följd att berörda arbetsgivare är nödgad att varsla eller säga upp arbetstagare, som arbetsgivaren i ett senare skede har behov av när den tillfälliga krisen är över. Inom industrin har exempelvis ett uppmärksammat pandemirelaterat problem vad avser brist på halvledare uppstått med allvarliga följdverkningar.

Sammantaget får det med hänsyn till ökad smittspridning och nya restriktioner samt andra följdverkningar av pandemin anses finnas goda skäl till att tillfälligt slopa karensen på det sätt som regeringen nu har föreslagit. Inte minst bidrar en sådan lösning till en tillfällig nollställning av systemet som innebär att samtliga arbetsgivare som drabbas av en tillfällig kris, även en kris som inte är pandemirelaterad, har möjlighet att söka och beviljas stöd om kraven i övrigt är uppfyllda.

Förutsebarhetsrekvisitet

Av den hittillsvarande lagstiftningen följer bl.a. att en tydlig förutsättning för att en arbetsgivare ska kunna beviljas stöd är att de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade kunnat förutses. Av lagens förarbeten följer bl.a. att med detta menas att en allmänt förväntad nedgång i konjunkturen eller andra förutsebara marknads- eller produktionsförändringar inte bör berättiga till stöd samt att bedömningen ska ske med beaktande av verksamhetens karaktär. Exempelvis nämns i förarbetena att det normalt inte ska vara möjligt för arbetsgivare verksamma inom t.ex. besöks- eller turistnäringen att erhålla godkännande för stöd under lågsäsong. Slutligen betonas att en utgångspunkt bör vara att snabba, dramatiska och osannolika händelseförlopp innebär lägre krav på arbetsgivarnas anpassning till förändrade förutsättningar.

Regeringen fattade under december månad en rad beslut som i kronologisk ordning innebar allt mer ingripande restriktioner som kan antas ha relativt stor negativ påverkan på, i synnerhet, vissa särskilda branscher. Som Unionen uppfattar det emanerar dessa beslut från spridningen av den relativt nya och mer smittsamma virusvarianten som också fått följdverkningar inte bara som en direkt följd av nya restriktioner. Unionen vill mot den bakgrunden framhålla att det finns anledning att, i syfte att säkerställa att lagändringen får avsedd effekt, förtydliga att de ekonomiska svårigheterna som pandemin medfört fortsatt är sådana som inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas. Detta särskilt mot bakgrund av den förvärrade pandemisituationen fr.o.m. december 2021 som omikronmutationen medfört.

Tidsutdräkten

Unionen anser det olyckligt att tidsutdräkten mellan tidpunkten när arbetsgivaren behöver inleda korttidsarbete i praktiken och tidpunkten när arbetsgivaren kan ansöka om stöd är så pass lång som nu följer av förslaget. I praktiken innebär detta att såväl arbetsgivare som arbetstagare kan komma att tillämpa korttidsarbete, med kännbara ekonomiska konsekvenser för båda parter, under ett flertal månader utan vetskap om ansökan rent faktiskt godkänns för stöd. I och med att skyddet för negativa konsekvenser i socialförsäkringssystemen i många fall förutsätter att korttidsarbetet beviljas stöd innebär detta förhållande oundgängligen ett risktagande för en enskild individ som omfattas av korttidsarbete. En än mer allvarlig konsekvens av tidsutdräkten kan uppstå om en enskild arbetstagare blir långvarigt sjuk under korttidsarbete som sedermera inte beviljas statligt stöd. Det hade av dessa skäl varit önskvärt att möjligheten att söka stöd hade tidigarelagts. Under alla omständigheter är det mycket viktigt att Skatteverket har tillräckliga resurser och uppbyggda systemstöd för att skyndsamt handlägga inkommande ansökningar fr.o.m. den 1 april 2022.

Martin Linder, Förbundsordförande, Unionen